

PAPA FRANCISC
împreună cu Carlo Musso

SPERÀ

AUTOBIOGRAFIA

Traducere din limba italiană
de Emanuela Stoleriu

POLIROM
2025

Cuprins

<i>Introducere. Totul se naște pentru a înflori</i>	7
Prolog	9
1. Să mi se lipească limba de cerul gurii	13
2. Sufletul meu a locuit prea mult printre cei care urăsc pacea	22
3. Darurile unui neastâmpăr sănătos	40
4. Aproape la capătul lumii	51
5. <i>Si somos muchos, mucho mejor</i>	63
6. Ca o coardă întinsă	79
7. Mă bucuram pe rotocolul pământului	90
8. Viața este arta întâlnirii	99
9. Zilele treceau în zbor	108
10. S-au recunoscut de departe	117
11. Precum nuaia de migdal	124
12. Devorează poporul meu cum ar mânca o pâine	132
13. Nimeni nu se salvează singur	148
14. Răsunând cu vibrațiile cele mai profunde	161
15. Singurul mod de a deveni pe deplin oameni	173
16. Ca un copil în brațele mamei sale	185
17. Ca să-ți amintești și să te rușinezi	205
18. Toți afară și toți înăuntru	220
19. Umblând prin văi întunecate	234

20. Toiagul și nuiiua ta mă mângâie	248
21. Scandalul păcii	264
22. De mână cu o copilă neabătută	279
23. După chipul unui Dumnezeu care zâmbește	291
24. Pentru că cele mai bune zile abia urmează să vină	302
25. Eu sunt doar un pas.	321
<i>Scurtă notă a coautorului</i>	<i>331</i>
<i>Surse</i>	<i>333</i>
<i>Credite fotografice</i>	<i>337</i>

Voia să merg la facultate: „Mai întâi ia-ți diploma și apoi hotărăște ce vrei să faci”, mi-a spus. Nu a fost o ceartă, a fost o confruntare sinceră și concisă, dar nu s-a răzgândit nici mai târziu. Așa că nu m-a însoțit la seminarul diecezan și nici nu a fost prezentă în ziua în care am îmbrăcat uniforma de seminarist.

Nu pot spune că în acel moment relațiile dintre noi erau deosebit de tensionate și cu siguranță nu încetasem să fiu unul dintre cele cinci degete ale mâinii ei; era modul ei de a spune că nu era de acord cu mine în acest punct, nici în privința modalității alese, nici a momentului, dar eu aveam libertatea de a alege pentru mine. Nu ne certam, dar ne vedeam numai când veneam eu acasă; mama nu venea niciodată la seminar. M-a însoțit numai la Córdoba, împreună cu tata, când am intrat în Compania lui Isus. Păstrând însă o anumită rezervă la început.

Cu tata lucrurile au fost mai simple: mi-a spus că, dacă eu chiar cred că asta este calea mea, el e fericit.

Dar trebuia să discutăm toți împreună despre această problemă.

Atunci m-am gândit să merg la părintele Pozzoli, căruia i-am povestit totul. El mi-a analizat vocația, mi-a spus să mă rog și să las totul în mâinile lui Dumnezeu, apoi mi-a dat binecuvântarea Fecioarei Maria, Ajutorul Creștinilor.

Câteva săptămâni mai târziu, cineva dintre ai mei a venit cu ideea care putea pune capăt impasului: de ce să nu-i cerem părerea părintelui Pozzoli? Era părintele spiritual al familiei, preotul care mă botezase cu nouăsprezece ani în urmă... iar eu am spus, cu cea mai inocentă față din lume: sigur că da.

Era 12 decembrie 1955, tata și mama sărbătoreau douăzeci de ani de căsătorie. Mai întâi a fost celebrarea Liturghiei la San José, în Flores, doar ei doi și noi cinci, oficiată de părintele Pozzoli, apoi am mers cu toții să luăm masa la patiseria La Perla de Flores, pe

Tânăr seminarist în Villa Devoto.

Avenida Rivadavia, la intersecția cu Rivera Indarte, la jumătate de cvartal de bazilică. Tata îl invitase și pe părintele Pozzoli, care, știind deja ce urma, a acceptat fără ezitare.

La jumătatea mesei se trece la felul principal: vocația mea. Părintele Pozzoli o ia pe ocolite. Spune: bineînțeles că universitatea este un lucru bun, universitatea este întotdeauna un lucru bun, dar e la fel de adevărat că lucrurile trebuie luate așa cum le dă Dumnezeu... Și, fără să ia atitudine în această problemă, începe să spună tot felul de povești despre vocații, încheind cu a lui. Povestește cum în doar câțiva ani a devenit subdiacon, apoi diacon și preot. Și cum această alegere i-a dat și ceea ce nu aștepta... La sfârșit nu le-a zis părinților mei că trebuie să mă lase să merg la seminar, nici nu le-a cerut să ia o decizie. Nu ar fi fost stilul lui. S-a mărginit să limpezească mințile și să înmoaie inimile. „*Una de cal y otra de arena*”^{*}, ar spune spaniolii. Iar restul a venit de la sine.

* Una caldă, una rece (sp.) (n.tr.).

Am intrat la seminarul diecezan Inmaculada Concepción din Villa Devoto la începutul anului 1956. Nu înainte de a le spune și bunicii mele, desigur.

„Întotdeauna am știut că n-o să te mulțumești cu o viață mediocră, că ai ambiția potrivită”, mi-a spus bunica Maria. Și mi-a amintit cum o dată, când eram copil, am vrut să citesc cu orice preț o carte de Giosuè Carducci pe care o găsisem în biblioteca tatei: „Chiar dacă îți era greu s-o înțelegi, nu voiai să renunți”.

Bunica Rosa, care, deși știa deja totul, hotărâse să pretindă că habar nu avea, era foarte fericită. „Dacă ai auzit chemarea lui Dumnezeu e un lucru minunat.”

Și să nu uit că ușa casei îmi va fi mereu deschisă, chiar dacă voi decide să mă întorc, a adăugat.

La fel ca viața de la colegiu, viața de seminarist era o imersiune totală, un întreg: de la studiu – Juan Carlos Scannone, iezuit, unul dintre cei mai importanți exponenți ai teologiei poporului, mi-a fost profesor de greacă și literatură – la celebrarea Euharistiei, de la rugăciune la meciurile de fotbal. Trăiam în comunitate, ca „interni”, și ieșeam în oraș doar la sfârșit de săptămână. Am fost pus imediat să mă ocup de elevii cei mai mici, cei care intrau la doisprezece ani.

Îmi plăcea seminarul, însă am plecat. Sau, mai degrabă, am fost scos din seminar: pe o targă, în pragul morții. „Cu picioarele înainte”, cum se spune.

În august 1957, institutul a fost lovit de o epidemie de gripă, gripa asiatică ce avea să provoace în acel an moartea a milioane de oameni din întreaga lume. Ne îmbolnăvim cu toții. Dar, în timp ce colegii mei își revin după patru-cinci zile, eu mă simt din ce în ce mai rău. Febră foarte mare, care nu scade. Medicul institutului, pe care noi, seminariștii, îl numeam semnificativ „Animalul”, prescria

doar trei tratamente: purgativ pentru orice durere de burtă; tinctură de iod pentru orice fel de rană; și aspirină pentru orice altceva. Iar infirmierul, fost mecanic pe locomotive cu aburi, era întru totul de acord cu rețetele și dozajele lui. Erau zilele în care bunicii mei paterni se pregăteau să sărbătorească nunta de aur, a cincizecea aniversare a căsătoriei, programată pentru 20 august, dar eu nu voi putea participa la acea mare sărbătoare de familie. Prefectul, un tânăr preot care fusese hirotonit cu doi ani înainte, a fost cel care a luat în cele din urmă atitudine: „Te duc la spital”, mi-a spus.

Am fost internat de urgență la spitalul Sirio Libanés din Villa Pueyrredón.

Am venit pe lume datorită unui vapor pe care ai mei nu s-au imbarcat, *Principessa Mafalda*. Dar, dacă am supraviețuit, i-o datorez în principal unei călugărițe.

Cornelia Caraglio, superioara călugărițelor din spital, o dominicană, s-a ocupat imediat de mine, iar faptul că am ajuns în grija ei a fost o adevărată binecuvântare. Era o femeie matură, cultă, care fusese profesoară în Grecia și și-a dat seama imediat de gravitatea stării mele; l-a chemat pe specialist și mi-au scos un litru și jumătate de apă din pleură. A început o recuperare lentă și nesigură, oscilând între viață și moarte. Ca să-mi facă endoscopie la plămâni și să evite complicațiile cardiace, m-au îndopat cu morfină: lumea părea distorsionată, oamenii micșorați mult; și aceasta a fost o experiență foarte urâtă, un aspect al coșmarului în care căzusem. Simțeam că starea mea era foarte gravă; am îmbrățișat-o pe mama, care venise de urgență la patul meu: mamă, spune-mi adevărul, ce am? Ce se întâmplă cu mine? Îmi dădusem seama că ceea ce îmi spuneau nu erau decât niște minciuni jalnice.

În acel spital al comunității libaneze erau medici buni: doctorul Apud, doctorul De All, un medic tânăr pe care aveam să-l întâlnesc din nou ca arhiepiscop după mulți ani, și doctorul Zorraquin, ftiziologul

care mi-a făcut drenajul toracic. Dar mai ales sora Cornelia a fost cea care mi-a salvat viața. Această călugăriță italiană, și ea de origine piemonteză, din Beinette, în provincia Cuneo, a fost cea care, atunci când mi s-a prescris o anumită doză de penicilină și streptomycină, a spus hotărâtă, imediat ce medicul a plecat: „Dubleaz-o”. Avea fler și experiență în domeniu și cu siguranță nu-i lipsea curajul.

Colegii de la seminar au început să vină să mă vadă, unii chiar au donat sânge pentru transfuzii.

Puțin câte puțin, febra a decis să mă părăsească și lumina a început să revină.

Nu a fost prima dată când am putut experimenta forța acestei experiențe religioase și umane, nu a fost prima dată când surorile au avut grijă de mine. Nimeni nu se salvează singur, în niciun sens.

Prima dată a fost chiar la începutul vieții mele.

Petites Sœurs de l'Assomption, a căror congregație fusese fondată în a doua jumătate a secolului al XIX-lea de părintele Étienne Pernet, deschiseseră în 1932 o comunitate în Flores, cartierul unde locuiau mai ales familii din clasa muncitoare și imigranți. Se dedicau slujirii săracilor și bolnavilor, chiar și ca menajere, veneau în casele celor care aveau nevoie de ajutor, munceau cu răbdare, îngrijeau, îi însoțeau pe copii la școală și le găteau. Apoi, la fel de discret cum veneau, se întorceau la mănăstire. Cu una dintre aceste surori, care era pe atunci o tânără novice, sora Antonia, aveam să păstrez legătura tot restul vieții ei, până în ultima zi. Ea însă a venit la mine în prima mea zi, împreună cu sora Oliva, o irlandeză. Mama nu putea să mă alăpteze, eu plângeam, așa că tata le-a rugat să vină la noi acasă. Erau asistente medicale experimentate și practice. Sora Oliva a pus mâna pe sânul mamei și a spus: „Draga mea, tu nu vei avea niciodată lapte” – și imediat au început să caute lapte de mângăriță.

Familia noastră era foarte atașată de acele călugărițe, mergeam adesea împreună cu tata și mama să le vizităm, mănăstirea se afla la vreo zece străzi de casa noastră, într-o zonă mai joasă care se inunda frecvent când ploua și din această cauză ajungeai acolo pe niște podețe de fier care uneau cele două părți ale drumului. Noi le numeam *las hermanitas del puente*^{*}. Ai mei și bunica au devenit, de asemenea, membri activi în grupurile de laici asociate congregației.

Erau niște femei extraordinare.

După Războiul Civil din Spania, care a fost repetiția generală a celui de-al Doilea Război Mondial și a alianței dintre Hitler și Mussolini, mulți republicani s-au refugiat în Argentina, iar unii au devenit colegii de muncă ai tatei în fabrică. Într-o zi, unul dintre acești muncitori s-a îmbolnăvit grav, era o boală purulentă și infecțioasă; corpul îi era acoperit de plăgi și avea dureri mari. Soția lui trebuia să muncească, aveau trei copii și nimeni nu putea să aibă grijă de cei mici și de el. Tata s-a dus la Surorile Maicii Domnului pentru a cere ajutor, spunând că bărbatul era un critic înverșunat al preoților și un mare blasfemator. „Mă duc eu”, a spus superioara, sora Madeleine, o franțuzoaică. Odată ajunsă, bărbatul a întâmpinat-o cu cele mai urâte cuvinte imaginabile, din acelea care n-ar trebui să-și aibă locul în vocabular. Dar ea, netulburată, s-a apucat să-l îngrijească. Între o insultă și alta, i-a pansat rănile, a făcut ordine în casă, i-a adus pe copii de la școală și, când soția lui a venit de la muncă, s-a întors la mănăstire. O zi, apoi încă una. Încetul cu încetul, blândețea ei l-a domolit pe pacient: i-a cerut scuze, iar cu timpul au devenit prieteni. A continuat așa mai bine de o lună, până când bărbatul s-a vindecat și s-a putut întoarce la viața lui obișnuită.

După o vreme, când ieșea de la fabrică împreună cu doi dintre colegii săi republicani, au văzut trecând două călugărițe pe partea

* Surorile de la pod (sp.) (n.tr.).